

Likt apostlarna

Predikan i S:t Pauli församlings kapell på söndagen Sexagesima. Text:
Matt. 10:2-15

Predikotexten denna söndag handlar om hur Jesus sänder ut de tolv apostlarna. Det är första gången de sänds ut på egen hand. De skulle fara precis som de var, utan att bekymra sig om reskassa, packning och extra ombyten. Det enda de hade med sig var den undervisning och den predikan om himmelriket som de fått av Jesus. Dessutom fick de del av Jesu makt att bota sjuka, uppväcka döda och driva ut onda andar. Predika och bota, det var det som Jesus gjorde. Som hans representanter skulle de göra detsamma.

Det är nu inte meningen att vi skall försöka ta efter och göra likadant som apostlarna i allt som här nämns. När man läser sin Bibel, måste man alltid fråga: Vem bjuder Gud att göra det här? Mig eller någon annan? Många konstigheter och galenskaper har kommit av att kristna inte ordentligt frågat sig vem Gud befallt att göra det ena eller andra. Här handlar det om vad apostlarna skulle göra på ett uppdrag av Jesus som var begränsat *"till de förlorade fåren av Israels hus"*.

Ändå finns det mycket i vår text som är gemensamt för de tolv apostlarna och oss som lever i den kyrka som kommer efter dem.

1. Likt apostlarna har vi för intet fått Kristi evangelium

Jesus säger: *"Ni har fått för intet, så ge för intet!"* För

intet, gratis, hade lärjungarna fått ta emot frälsningens hemligheter. De hade inte sökt upp Jesus, utan han hade sökt upp dem, kallat dem och undervisat dem. Det var inte deras förtjänster eller moraliska kvalifikationer som förmått Jesus att kalla dem till sina lärjungar. De var alla syndare. När Matteus i vår text räknar upp namnen på de tolv, kan han inte låta bli att efter sitt eget namn lägga till ”*som varit publikan*”. Det var ingen ärofull bakgrund han hade. Det var för intet, av nåd, han blivit kallad.

Men de tolv var inte bara lärjungar. När de hade blivit upplärda av Jesus, blev de utsedda att vara hans särskilda sändebud. De blev apostlar. Det innebar att de fick fullmakt att som ombud för Jesus, Guds Son, föra ut hans lära och predikan – först i Israel och sedan ut i hela världen. Av Jesus direkt, utan mellanhänder, hade de skolats i sanningen. De hade varit ögon- och öronvittnen till Jesus och hans evangelium. Av Jesus direkt, utan mellanhänder, hade de också fått det unika uppdraget att vara hans apostlar. Ändå var det en av dem som svek och förrådde Jesus. Men hans ämbete gick inte under utan övertogs av en annan.

Genom apostlarna har även vi fått ta emot Kristi evangelium. Det har kommit till oss i de apostoliska skrifterna. Dessa skrifter innehåller den hela och fulla sanningen från Jesus. De är helt tillförlitliga i alla avseenden – inte därför att apostlarna i sig själva var ofelbara, utan därför att de stod under Jesu särskilda löfte om Hjälparen, den Helige Ande. Så ville Jesus att hans ord och evangelium skulle komma till oss. Och så har även skett. Vi har fått Kristi lära ren och oförfalskad i andeingivna apostoliska skrifter. Också om oss gäller det, att vi fått allt detta för intet, av nåd. Vilket under och vilken gåva är inte det apostoliska ordet!

Den predikan som de tolv fick med sig ”*till de förlorade fåren av Israels hus*” var ”*Himmelriket är nära*”. Så hade Johannes Döparen predikat, när han trädde fram som vägröjare för Jesus. Så predikade Jesus själv, när han började sin offentliga verksamhet: ”*Guds rike är nära*.”

Omvänd er och tro evangelium” (Mark. 1:15). Budskapet som vi fått i de apostoliska skrifterna kan också sammanfattas i ordet *”Himmelriket är nära”*.

Riket som Jesus kommit för att upprätta och kalla oss till är ett märkligt rike, inte likt något annat. Det är ett rike för de förlorade fåren, för de från Gud bortsprungna och bortvända människorna. Detta rike är nära. Det är det stora i den predikan vi tagit emot från apostlarna.

När Guds lag obönhörligt ställer oss mot väggen som syndare så säger sannerligen varken lagen, samvetet eller några känslor oss, att himmelriket är nära. Tvärtom, vi blir obehagligt medvetna om att himmelriket är långt, långt borta ifrån oss, ja, att det är slutet och stängt för oss.

Men det är då det apostoliska evangeliet förkunnar det glada budskapet, att himmelriket är nära, att Jesus dömt alla syndares död, löst dem från syndens förbannelse och så öppnat paradiset portar för dem alla. I Kristi evangelium är riket nära, ett rike som skänker verklig förlåtelse och rättfärdighet, nytt liv och ny kraft åt de annars förlorade.

Utan Jesus finns inget himmelrike för någon av oss, utan bara väntan på den slutliga vredesdomen. Men med honom är himmelriket inte bara nära. Det är i oss. *”Ty se, Guds rike är invärtes i er”* säger Jesus (Luk. 17:21).

När vi i tro tar emot detta evangelium för intet, av nåd, lever vi i den enda sanna, apostoliska kyrkan om vilken Jesus betygar att *”dödsrikets portar skall inte bli henne övermäktiga”* (Matt. 16:18).

2. Likt apostlarna skall vi för intet ge ut Kristi evangelium

”Ni har fått för intet, så ge för intet!”, sade Jesus till apostlarna. Detsamma säger han till oss om det vi har fått. Visserligen har vi inte som apostlarna fått befallning och särskild fullmakt att bekräfta Ordet med sådana under och tecken som att bota av sjuka och uppväcka döda. Och det behövs inte heller, ty dessa gåvor var till för att understryka

apostlarnas enastående ämbete (2 Kor. 12:12).

Men vi har att föra det med under och tecken bekräftade apostoliska ordet vidare. *"Himmelriket är nära"* måste förkunnas också för vår tids förlorade får. Även i dag behöver människorna höra att de är förlorade utan Jesus. Även i dag måste vi likt apostlarna i vår text gå ut och tillönska människorna frid och låta den komma över dem genom att tala om Kristus.

När Jesus vid ett tillfälle såg på folkskarorna, så står det att han greps av *"medlidande med dem, eftersom de var så illa medfarna och uppgivna, lika får utan herde"* (Matt. 9:36). Så skall även vi se på människorna i vår tid, men inte överlägset, ty utan Jesus hade vi varit likadana. Jesu medlidande med folkskarorna var inget suckande över deras syndafördärv. Det var ett givande för att råda bot på det. Samma kärlek skall besjåla oss, när vi går ut med Kristi evangelium. Det skall ges för intet.

Gud vill *"att alla människor skall bli frälsta och komma till insikt om sanningen"* (1 Tim.2:4). Därför sänder han oss ut med apostlarnas ord, som vi har fått för intet.

Men då är det också viktigt att vi med vår livsföring understryker den apostoliska läran. Visserligen är det bara evangelium som kan föra en människa till tro. Men vi kan skymma evangelium och skapa förakt för det genom att inte leva som vi lär. De tecken och under Gud i dag vill skall följa på det apostoliska ordet är de kristnas goda gärningar.

3. Likt apostlarna skall vi dra oss undan dem som förkastar Kristi evangelium

Om huset var *"värdigt"* skulle apostlarna stanna kvar och tillönska det frid. Om inte, skulle de gå ut ur huset och *"skudda stoftet"* av sina fötter.

Denna sista del av texten kanske överraskar oss något. Det kan tyckas att Jesus här inte är lika angelägen att rädda de förlorade fåren som i början. Men så är inte fallet. Han vill

bara tala om för oss hur långt vårt uppdrag och ansvar går. Vi skall överlämna evangeliets lära som ett erbjudande, som en livsavgörande kallelse från Gud. Punkt och slut. Resten är Guds Andes verk.

Där man då står emot Guds Ande och förkastar Ordet, där är huset *"inte värdigt"*. Då skall vi inte stanna kvar och försöka vara duktigare än den Helige Ande och agera som den typ av försäljare som aldrig ger upp, utan med ständigt nya knep vill pracka på folk sina varor. Nej, Jesus säger att vi skall dra oss undan och lämna dem. Budskapet har studsat tillbaka. Då tar vi det med oss och går vidare till andra som bättre tar vara på det. Låt oss komma ihåg, att evangelium aldrig hör ihop med tvång och övertalningsteknik. Det är ett fritt erbjudande.

Det finns även en annan fara med att dröja kvar i otrons hus. Det är frestelsen att börja kompromissa och ändra på det kristna budskapet för att vinna människor. Så gör falska profeter. De vill ha världens beröm och stöd. Därför ägnar de sig gärna åt *"dialog"* med världens barn i det oändliga. Resultatet blir att korsets anstöt kommer bort och att världen får en falsk förhoppning om att få himmelriket utan omvändelse. Så blir det när kyrkan lierar sig med världen och dröjer kvar i deras hus som förkastar apostlarnas ord. Hon blir förvärldsligad.

Evangeliet är ett erbjudande på liv och död till oss människor. Det går inte att förhandla om det. Antingen tar man emot det eller inte. Må detta fylla oss själva med stort allvar i dag. Jesus är vår enda väg till frälsning. Vänder vi oss bort från honom och hans apostlars ord, så återstår inget annat än den dom som Jesus sist i vår text betygar skall komma över Ordets föraktare.

Gud give oss nåd att med trons glädje alltid ta emot det apostoliska ordet, behålla det rent och föra det vidare enligt Jesu ord: *"Ni har fått för intet, så ge för intet!"*

S.B.

Nya testamentets kanon

En av den lutherska kyrkans stora huvudprinciper är ”Skriften allena”. Skriften är den kristna uppenbarelsens enda källa. Den är den enda och absoluta normen för kyrkans tro och lära. I allt som rör kristen tro och kristet liv är den Heliga Skrift, Guds Ord, det enda en kristen skall böja sig under i tro och lydnad. Kyrkan står inte över Skriften utan under den.

Skriftens auktoritet vilar på att dess böcker består av ord ingivna av Gud själv (2 Tim. 3:16). Är inte Skriften till alla delar ingiven av den Helige Ande, så kan den inte heller ha absolut och utslagsgivande auktoritet. Därför får man inte skilja Skriftens gudomliga inspiration från dess auktoritet. I samma ögonblick som vi börjar ifrågasätta att profeterna och apostlarna i Bibeln talar ”*med sådana ord som Anden lär*” (1 Kor. 2:13), så ifrågasätter vi också Bibelns auktoritet. Så fort man börjar laborera med teorier om att somligt i Bibeln kommer från människor och därför är bristfullt eller felaktigt, och att somligt kommer från Gud och därför är värt att beakta, så smyger sig den stora osäkerheten in om vad som verkligen är sant och bestående. När människor sätter sig till doms över Skriften och börjar välja och vraka, vittrar kyrkans grund sönder och ingen vet till sist vad man skall tro på.

Endast om man låter Skriften till alla delar vara Guds andeingivna ord, kan den tjäna som absolut auktoritet.

Men hur kan vi veta att just de böcker som vi har i våra vanliga Biblar är dessa inspirerade böcker? Vilka böcker ingår med andra ord i kanon, dvs. i den samling heliga skrifter som av Gud har givits åt kyrkan som norm och rättesnöre? Beträffande GT:s 39 böcker behöver det inte uppstå några problem. Vi vet att dessa böcker och inga andra hörde till de palestinsiska judarnas kanon. De var Jesu Bibel. Och han har själv sanktionerat dessa heliga skrifter genom att oupphörligen hänvisa till dem som Guds Ord.

Lika lätt är det inte ifråga om NT:s kanon. Jesus har här inte i efterhand sanktionerat de 27 skrifter vi har i vårt NT. Det enda vi vet är att han i förväg sanktionerade apostlarnas ord.

Apostlarna hade ett unikt ämbete. De var direkt kallade av Jesus och fick fullmakt att föra hans talan. Apostlarnas ord var Kristi ord. Till apostlarna räknades inte bara de tolv utan även Paulus, eftersom han mött den Uppståndne och fått sitt uppdrag omedelbart från honom. Dessa apostlar utlovas på ett alldeles särskilt sätt den Helige Andes ledning: *"Men Hjälparen, den helige Ande, som Fadern skall sända i mitt namn, han skall lära er allt och påminna er om allt som jag har sagt er"* (Joh. 14:26) och *"han skall leda er fram till hela sanningen"* (Joh. 16:13). Till apostlarna sade Jesus: *"Den som tar emot er, han tar emot mig"* (Matt. 10:40). I sin översteprästerliga förbön markerar Jesus också det apostoliska ordets särställning genom att särskilt be för dem som *"genom deras ord"* skall komma till tro (Joh. 17:20). Härtill kommer att Herren gav apostlarna gåvan att göra särskilda tecken och under, som skulle bekräfta och stadfästa det apostoliska ordet såsom Kristi ord (Mark. 16:20, Rom. 15:18-19, 2 Kor. 12:12, Hebr. 2:4).

Det kan inte råda någon som helst tvekan om det apostoliska ordets andeingivna, auktoritativa och normerande ställning i kyrkan. I alla tider har sann kristendom byggt på apostlarnas förmedling av Jesu ord och gärningar. Den kristna kyrkan är apostolisk. Hon har i dag att likt de första kristna endräktigt hålla fast vid apostlarnas lära (Apg. 2:42).

Det första kriteriet på en bok i NT:s kanon är således att den är apostolisk. Det betyder inte att en apostel nödvändigtvis måste ha skrivit den själv. En skrift som har tillkommit under en apostels överinseende är också apostolisk, om den är godkänd och anbefalld av en apostel (som t.ex. Markus och Lukas evangelium). Vi vet att Paulus kunde låta någon av hans medarbetare skriva ned brev efter hans diktamen eller anvisningar (Rom. 16:22).

Genom att skriva sluthälsningen med ”*egen hand*” (Kol. 4:18) satte aposteln sitt namn under det hela och gav det apostolisk auktoritet.

Apostlarna har naturligtvis både skrivit och sagt mycket mer än vad som finns bevarat av dem i dag. Men allt vad de skrev var inte avsett att bli Bibel. Helig Skrift var sådant som av apostlarna överlämnades till alla församlingarna att läsas och bevaras från släkte till släkte. Även om en skrift av apostoliskt ursprung var adresserad till en viss bestämd församling, så hade den lärdomar för alla församlingar och cirkulerade därför runt och behölls i avskrifter. Detta är det andra viktiga kriteriet på en bok i NT:s kanon: den skall vara given åt hela kyrkan och därför från början vara använd i alla församlingarna (jfr Odeberg: Skriftens studium, inspiration och auktoritet, 1954, sid. 22 ff.).

Anledningen till att den kristna kyrkan på 100-talet blev tvungen att klart avgränsa vilka skrifter som var apostoliska, heliga skrifter var att en mängd falska skrifter under apostlanamn var i omlopp. Kyrkan hotades svårt av bl.a. olika gnostiska rörelser, som gjorde anspråk på att ha en djupare och andligare kunskap och tillgång till hemliga traditioner från apostlarna. Det blev helt nödvändigt för den rättrogna kristenheten att fixera kanon och på det sättet bevara den apostoliska traditionen ren och oförvanskad.

Denna tid var mycket viktig och avgörande för kyrkans framtid. Man levde mitt i ett ansvarsfullt övergångsskede med all den kamp och vanda detta innebar. Alla apostlarna och deras lärjungar var döda och kyrkan gick in i den efterapostoliska tiden. Å ena sidan växte år från år floran av falska både skrivna och muntliga traditioner som påstods komma från de riktiga apostlarna. Å andra sidan levde man ännu tillräckligt nära den apostoliska tiden för att ha möjlighet att avgöra vad som var äkta, apostolisk skrift. Det gällde således att handla och inte förspilla någon tid. Kyrkan fick nåd att inse, att om hon inte nu värnade om det sanna, apostoliska arvet och fastslog vilka skrifter som gick tillbaka på apostlarna, så skulle hon snart gå under. Så började arbetet med kanon, avgränsningen av de

skrifter som var apostoliska och givna som norm för kyrkan i alla tider.

En betydelsefull konsekvens av detta bör noteras. Genom arbetet med kanon visade kyrkan tydligt, att den muntliga tradition som fanns från apostlarna måste ställas under den skrivna. En påstådd muntlig tradition från en apostel godkändes inte som bindande för kyrkan, om den inte var belagd i de apostoliska skrifterna.

Det svåra i kanonarbetet var inte att påvisa vilka skrifter som på grund av sitt innehåll uppenbart var falska. Det var ganska lätt att mönstra ut förmenta brev från apostlarna som hade en helt annan lära om Kristus än den man ursprungligen hade mottagit. Likadant var det med vissa evangelier med mer eller mindre fantastiska historier om hur Jesus som barn skapade levande sparvar, dödade misshagliga kamrater osv. En betydligt svårare uppgift, som krävde stor noggrannhet, var att undersöka och konstatera vilka av de i och för sig goda och innehållsmässigt sunda skrifterna som verkligen var apostoliska och som från början hade brukats i hela kyrkan.

När vi, som nu lever närmare 2000 år efter, frågar oss vilka skrifter som är de äkta, apostoliska skrifterna, så måste självfallet fornkyrkans vittnesbörd vara helt avgörande. Ingen senare kyrka kan ge oss säkrare besked än den gamla kyrkan. Tack vare uppgifter från kyrkofäder på 200-talet och inte minst genom biskop Eusebius monumentala kyrkohistoria – den första i sitt slag – som blev färdig omkring år 325, så känner vi till den gamla kyrkans bedömning av de skrifter som var i omlopp på 100-talet.

Resultatet av kanonprocessen under denna tid blev följande. Det fanns en grupp på 20 skrifter som det råde total enighet om i hela kyrkan. I denna grupp ingick de fyra evangelierna, Apg., Paulus 13 brev, 1 Joh. och 1 Petr. Dessa var bevisligen och bortom all tvekan av apostoliskt ursprung. De hade brukats i hela kyrkan från början. Sedan fanns det en grupp på 7 skrifter som det råde mer eller mindre delade meningar om. Dessa var Hebr., 2 Petr., 2 och 3 Joh., Jak., Jud., och Upp. Man kunde här inte prestera en

ovedersäglig bevisning som övertygade alla om dessa skrifers apostoliska ursprung. Somliga betvivlade deras äkthet. Slutligen fanns det en grupp skrifter, som alla utan vidare kunde avföra som oäkta eller vilseledande.

De 20 böckerna har med en grekisk term, hämtad från Eusebius, kallats *homologomena* (av alla erkända) och de 7 har kallats *antilegomena* (motsagda). Det är dessa sammanlagt 27 böcker som vi nu har i vårt NT. Olika synoder och kyrkomöten beslöt i slutet av 300-talet och början av 400-talet, att de 27 skrifterna skulle ingå i NT:s kanon och användas i kyrkorna. Därmed upphävdes dock inte skillnaden mellan homologomena och antilegomena.

Diskussioner om vilken auktoritet som skulle tillmätas de 7 omstridda böckerna fortsatte av och till långt fram i tiden. Den romersk katolska kyrkan gjorde för sin del definitivt slut på alla resonemang om dessa böckers ställning genom ett beslut på det tridentinska konciliet den 5 april 1546. Då beslöts att alla de böcker som ingick i den latinska översättningen Vulgata skulle vara helig, kanonisk skrift. Den som inte accepterade detta, han "vare fördömd". Förutom att GT utökades med 6 s.k. apokryfiska böcker (judisk andaktslitteratur som aldrig tillhört kanon) innebar detta beslut, att antilegomena skulle ha samma auktoritet och värde som övriga böcker i NT.

Lutheranerna var djupt upprörda över detta tilltag. En skrift blir inte gudomligt inspirerad, helig skrift genom kyrkliga beslut! Antingen är den det från början, eller så är den det inte. Hur kunde den katolska kyrkan då bara bestämma, att apokryferna skulle anses som helt likvärdiga med GT:s andra böcker? Och hur kunde kyrkan självsvåldigt, bara genom ett enkelt beslut, upphäva fornkyrkans tveksamhet inför vissa skrifter i NT? Det svar de fick från en katolsk teolog var detta: "Kyrkan har denna makt, att hon kan förläna vissa skrifter kanonisk auktoritet, vilken de inte har av sig själva eller från sina författare." En sådan inställning fyllde lutheranerna med förfäran och sågs av dem som ett klart tecken på påvedömets antikristliga karaktär. Kyrkan kunde ju med en sådan makt i princip upphöja vad som

helst till helig skrift.

För den som vill vara bibeltrogen kan frågan om de i fornkyrkan omstridda skrifterna inte lösas på samma enkla sätt som i den romersk katolska kyrkan. För en katolik torde det knappast vara hela världen, om kanon utökas med några böcker. Den katolska kyrkan räknar nämligen med en källa till, som den anser vara lika mycket värd som Skriften. Det är traditionen, som härleds från Jesu och apostlarnas muntliga undervisning, och som man anser lever ett eget liv vid sidan av Skriften. Traditionen går i dagen hos kyrkofäder, i kyrkomöten och i andra kyrkliga beslut och ordningar under tidens lopp. På det tridentinska mötet beslöts att både Skriften och traditionen skulle ha samma auktoritet och mottagas ”med samma hängivenhet och vördnad”. Lutheranerna kunde inte acceptera, att något så oklart och diffust som traditionen skulle jämföras med Skriften. För dem stod Skriften över traditionen.

För den kyrka som hävdar ”Skriften allena” som kyrkans och trons enda grund är kanonfrågan viktig. Om den kristna läran skall bygga på Guds klara ord, måste man veta vilket detta ord är. Om kyrkan skall vara apostolisk, måste hon veta vad som är apostlarnas ord.

Men hur skall vi då se på de 7 omstridda böckerna i NT? Allra först skall vi låta deras förekomst vittna för oss om hur ytterligt samvetsgrann fornkyrkan var i sitt arbete med att undersöka vilka böcker som hörde hemma i kanon. Det var inte så mycket dessa tveksamma skrifter innehåll man ifrågasatte. Det lät sig utan större svårighet förenas med de säkra skrifternas innehåll. Antilegomena brukades ju också på många håll i kyrkan. Det var bara det, att deras apostoliska ursprung inte var enstämmigt omvittnat. Därför sattes de inte i klass med de övriga. Så noga var man.

Vi anser inte att antilegomena på något sätt skall förkastas. De är goda skrifter som haft och skall ha sin plats i kyrkans gudstjänster och i den enskilde kristnes andakt. De har en given plats i den samling böcker vi kallar Bibeln.

Samtidigt måste vi ge dem någon form av särställning. Vi

har inte fornkyrkans enhälliga och säkra vittnesbörd om dem, såsom fallet är med de övriga 20 böckerna i NT. Detta är ett faktum som man inte kan komma ifrån, och som förvisso inte kan upphävas av senare tiders aldrig så kraftiga kyrkomötesbeslut. Vittnesbördet från dem som levde i apostlarnas generation eller strax därefter måste gälla mer än senare tiders forskning eller spekulationer. Vi som lever nu kan inte veta bättre än dessa nära vittnen.

I fornkyrkan hade antilegomena inte sådan dignitet att lärofrågor kunde avgöras enbart med hänvisning till vad som stod i dem. Först om en sak var klart belagd i de säkra, apostoliska böckerna kunde man hämta stöd även i antilegomena. De omstridda böckerna lästes således i ljuset av de allmänt erkända skrifterna – aldrig tvärtom.

På detta sätt graderade även lutheranerna dessa två grupper av skrifter i NT. Också i kanonfrågan innebar således reformationen en återgång till den gamla kyrkans synsätt. Den som skrivit mest utförligt och klart om detta är Martin Chemnitz (1522-1586), lutherdomens främste teolog efter Luther. I sin berömda granskning av det tridentinska mötets dekret (Examen Concilii Tridentini) säger han bl.a. om antilegomena:

Ingen lära som inte har en säker och klar grundval i de kanoniska böckerna bör hämtas ur dessa böcker. Inget kontroversiellt kan bevisas utifrån dessa böcker, om det inte finns andra bevis och bekräftelser i de kanoniska böckerna. Men vad som sägs i dessa böcker måste förklaras och förstås i enlighet med det som klart lärs i de kanoniska böckerna. Det råder inget tvivel om att detta var den gamla kyrkans mening.

Denna skillnad i användningen av böckerna anser vi vara sund och riktig. Redan av detta skäl godtar vi som lutheraner således inte att någon t.ex. argumenterar för rättfärdiggörelse genom tro och gärningar utifrån Jak. 2:14-26. Inte heller lyssnar vi till den som med stöd av Hebr. 6:4-6 skulle vilja hävda att omvändelse är omöjlig för den som avfallit. På samma sätt kan inte Upp. 20 användas som utgångspunkt för någon lära om ett jordiskt tusenårsrike. Sådana läror har nämligen inget stöd i de klart apostoliska

skrifterna.

I den lutherska kyrkan är det naturligtvis fullt tillåtet att personligen anse att någon eller rent av alla antilegomena är äkta, apostolisk skrift. Många gör det i dag. Men å andra sidan håller vi ingen för att vara kättare om han tror att t.ex. Uppenbarelsboken inte hör till kanon i egentlig mening. Bägge uppfattningarna fanns i den gamla kyrkan, utan att fördenskull kyrkogemenskapen bröts. Men vilken personlig uppfattning vi än har om dessa skrifter, så grundar vi i respekt för den gamla kyrkans vittnesbörd ingen lära på vad som *enbart* står i dessa böcker.

Bland de lutherska teologerna på 1500-talet var det knappt någon som räknade antilegomena – i vart fall inte alla – till kanon. Många betraktade dem som en slags motsvarighet till GT:s apokryfer, som utan att höra till den Heliga Skrift ”är goda och nyttiga att läsa”. Luther själv ansåg definitivt inte Hebr., Jak., Jud. och Upp. höra till kanon, vilket också är markerat redan i innehållsförteckningen till den hans helbibeln (1545) genom att de sätts för sig själva i slutet. Luthers kända bedömning av Jakobs brev som ”en riktig halmepistel” i jämförelse med andra böcker i NT får här också sin naturliga förklaring.

Men – kan man till sist invända – finns det inte en risk att vi går miste om någon läropunkt genom att gradera skrifterna på detta sätt? De omstridda böckerna kan ju vara gudomligt inspirerad, helig skrift. Den invändningen bygger på en felaktig förutsättning, nämligen att den kristna läran gradvis skulle ha byggts upp i takt med att alltfler böcker tillkom. Så är emellertid inte fallet. I stället är det så, som någon påpekat, att hela den kristna läran redan finns sammanfattad i Matteus evangelium. De många skrifterna är inte ett absolut måste. Det är Gud som i sin överflödande godhet låtit en hel rad vittnen träda fram och vittna om samma sak.

S.B.

Lutherska Konkordiekyrkan

S:t Petri församling, vars organ Lutheranen har varit, har under en längre tid fungerat som en fristående församling med medlemmar både i Stockholms- och Uppsalaområdet. Den har haft två präster som var och en ansvarat för verksamheten på sin ort. Under slutet av förra året ansåg vi tiden vara mogen att formellt organisera oss som två församlingar: S:t Pauli evangelisk-lutherska församling i Stockholm med Staffan Bergman som präst och S:t Petri evangelisk-lutherska församling i Morgongåva med Sten Rydh som präst.

Med dessa två församlingar blev det också naturligt att konstituera ett kyrkosamfund till vilket församlingarna var anslutna. Detta skedde på Nyårsdagen 1984 vid en högtidlig ceremoni omedelbart efter högmässan i kapellet i Hägersten.

Den nya kyrkan har fått namnet Lutherska Konkordiekyrkan. Det latinska ordet "*concordia*" betyder enighet. Med detta namn vill vi framhålla betydelsen av enhet i lära och bekännelse som grund för en rätt kyrkogemenskap. Vår kyrkas bekännelseskrift är Konkordieboken av år 1580.

Lutheranen blir från och med i år organ för Lutherska Konkordiekyrkan. Vi tackar varmt för de gåvor vi under förra året fått från våra läsare och hoppas på stöd även i fortsättningen.

[^]

